

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»**

Соціально-гуманітарний факультет

Кафедра освітнього менеджменту та публічного управління

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ»**

**для здобувачів вищої освіти
зі спеціальності 073 Менеджмент
(освітньо-професійна програма «Управління закладом освіти»)**

Одеса – 2019

УДК 001.89 (075.8)

*Рекомендовано до друку вченою радою
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського (протокол № 2 від 26. 09. 2019 року)*

Рецензенти:

Хаджирадєва С. К. – завідувач кафедри публічного управління та публічної служби Національної академії державного управління при Президентові України, доктор наук з державного управління, професор

Корнєшук В. В. – завідувач кафедри соціальної роботи та кадрового менеджменту Одеського національного політехнічного університету, доктор педагогічних наук, професор

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Методологія наукового пізнання»: для здобувачів вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент (ОПП «Управління закладом освіти») / укладач О. О. Сакалюк. Одеса : Університет Ушинського, 2019. 28 с.

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Методологія наукового пізнання» містять плани проведення практичних занять та зміст самостійної роботи, орієнтовну тематику та вказівки щодо виконання індивідуального навчально-дослідного завдання, підсумкові тестові завдання, рекомендовані джерела інформації.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	6
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ.....	11
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬНІ ЗАСОБИ ПЕРЕВІРКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИЧНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	14
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	20
ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ ЛІТЕРАТУРИ	21

ВСТУП

Мета навчальної дисципліни «Методологія наукового пізнання»: формування готовності здобувачів вищої освіти до науково-дослідницької діяльності та вміння впроваджувати / враховувати її результати в управлінні закладом освіти.

Очікувані програмні результати навчання.

ПРН 01. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.

ПРН 02. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.

ПРН 03. Проектувати ефективні системи управління організаціями.

ПРН 11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу.

Очікувані результати навчання дисципліни: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти мають

знати:

- понятійно-термінологічний апарат наукової діяльності та методологію наукових досліджень у галузі освіти;
- теорії наукового пізнання та можливості їх використання в контексті дослідження і розв'язання проблем у галузі освіти;
- сучасні методи наукового пізнання;
- вимоги до написання, основні етапи та порядок оформлення наукового дослідження;
- систему роботи з електронними та інтернет-ресурсами, бібліотечно-бібліографічними джерелами інформації;

уміти:

- розробляти методологію досліджень з конкретної наукової проблеми та провадити науково-дослідницьку діяльність на відповідному рівні;
- визначати і формулювати науковий апарат дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання, теоретичне, практичне значення);
- використовувати загальнонаукові методи для дослідження проблем управління закладом освіти;
- аналізувати, інтерпретувати й узагальнювати результати наукового дослідження;
- систематизувати інформацію, аргументувати і доказувати, науково обґрунтовувати власні рішення, пропозиції тощо;
- оформлювати результати інформаційного пошуку і наукового дослідження, презентувати їх, складати бібліографію;
- використовувати науковий стиль викладу інформації.

Унаслідок вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти мають опанувати компетентностями відповідно до змісту навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту освіти, що передбачають проведення досліджень та впровадження інновацій за невизначеності умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

Спеціальні компетентності:

СК 3. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту.

СК 9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

РОЗДІЛ 1

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади наукових досліджень

Практичне заняття: «Методологічні та організаційні основи наукових досліджень»

Питання до обговорення:

1. Методологія як наукова і філософська категорія.
2. Основи фундаментальної (філософської) методології.
3. Специфіка загальнонаукової і конкретнонаукової методологій.
4. Методологія теоретичних і експериментальних досліджень.
5. Типологія методів наукового дослідження та їх характеристика.

Практичне завдання:

1. Укладіть словник основних наукових термінів (за темою практичного заняття).

Питання для самостійного опрацювання:

1. Системний підхід у науковому пізнанні.

Практичне завдання для самостійної роботи:

1. Визначте основні положення системного підходу та можливості його використання в дослідженнях проблем управління закладом освіти.

Рекомендована література:

1. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень. Київ : Вища школа, 1997. 271 с.
2. Грабченко А. І., Федорович В. О., Гаращенко Я. М. Методи наукових досліджень : навч. посіб. Харків : НТУ «ХП», 2009. 142 с.
3. Каламбет С. В., Іванов С. І., Півняк Ю. В. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Дніпропетровськ : Маковецький, 2015. 191 с.
4. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень : курс лекцій. Тернопіль : Економічна думка, 2005. 124 с.
5. Лудченко А. А., Лудченко Я. А., Прима Т. А. Основы научных исследований : учеб. пособ. / под ред. А. А. Лудченко. 2-е изд., стер. Київ : Знання, КОО, 2001. 114 с.
6. Майборода В., Ярошенко О., Скиба Я. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : практич. посіб. / за ред. О. Ярошенко. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. 174 с.
7. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
8. Чоха Ю. М., Козлов В. В., Яковлев Г. Л. Основи наукової діяльності : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. М. Чохи. Київ : ІПК ДСЗУ, 2011. 307 с.
9. Юринєць В. Є. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 178 с.

Практичне заняття: мозковий штурм «Базовий інструментарій наукового дослідження»

Питання до обговорення:

1. Якісні ознаки науки як специфічного відношення людини до світу.
2. Методи та форми сучасного наукового пізнання.
3. Можливості застосування сучасних методів наукового пізнання в галузі освіти.

Практичне завдання:

1. Визначте можливості застосування сучасних методів наукового пізнання в галузі освіти: моделювання, структурно-функціонального аналізу, системного, експертного оцінювання тощо.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Виникнення та розвиток науки.
2. Організація наукової діяльності в Україні.

Практичне завдання для самостійної роботи:

1. Проаналізуйте нормативно-правові акти, що регулюють організацію і проведення наукової діяльності в Україні, та визначте основні положення.

Рекомендована література:

1. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень. Київ : Вища школа, 1997. 271 с.
2. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
3. Грабченко А. І., Федорович В. О., Гаращенко Я. М. Методи наукових досліджень : навч. посіб. Харків : НТУ «ХП», 2009. 142 с.
4. Каламбет С. В., Іванов С. І., Півняк Ю. В. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Дніпропетровськ : Маковецький, 2015. 191 с.
5. Лудченко А. А., Лудченко Я. А., Прима Т. А. Основы научных исследований : учеб. пособ. / под ред. А. А. Лудченко. 2-е изд., стер. Київ : Знання, КОО, 2001. 114 с.
6. Майборода В., Ярошенко О., Скиба Я. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : практич. посіб. / за ред. О. Ярошенко. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. 174 с.
7. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
8. Чоха Ю. М., Козлов В. В., Яковлев Г. Л. Основи наукової діяльності : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. М. Чохи. Київ : ІПК ДСЗУ, 2011. 307 с.
9. Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 178 с.
10. Про освіту : Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
11. Про вищу освіту : Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
12. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
13. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки : Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14>.

Практичне заняття: «Методика організації та проведення наукового дослідження в галузі освіти»

Питання до обговорення:

1. Вибір напрямку і теми наукового дослідження.
2. Характеристика структурних компонентів наукового дослідження та загальних правил їх формулювання.
3. Визначення та характеристика етапів наукового дослідження.
4. Академічна доброчесність у процесі виконання наукових досліджень.

Практичне завдання:

1. Подайте структурно-логічну схему основних елементів наукової роботи: мети, завдань, об'єкта та предмета, методів, змісту, наукових результатів (за запропонованими темами).

2. Складіть перелік заходів, які може провести заклад освіти для формування обізнаності учасників освітнього процесу щодо видів порушень академічної доброчесності та їхнього впливу на якість освіти.

Питання для самостійного опрацювання:

2. Процедура створення програми наукового дослідження.

Практичне завдання для самостійної роботи:

1. Сформулюйте тему наукового дослідження та обґрунтуйте її актуальність.
2. Визначте мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження за обраною темою.
3. Підготуйте схему-модель етапів дослідження.

Рекомендована література:

1. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень. Київ : Вища школа, 1997. 271 с.
2. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
3. Грабченко А. І., Федорович В. О., Гаращенко Я. М. Методи наукових досліджень : навч. посіб. Харків : НТУ «ХПІ», 2009. 142 с.
4. Каламбет С. В., Іванов С. І., Півняк Ю. В. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Дніпропетровськ : Маковецький, 2015. 191 с.
5. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень : курс лекцій. Тернопіль : Економічна думка, 2005. 124 с.
6. Лудченко А. А., Лудченко Я. А., Прима Т. А. Основы научных исследований : учеб. пособ. / под ред. А. А. Лудченко. 2-е изд., стер. Київ : Знання, КОО, 2001. 114 с.
7. Майборода В., Ярошенко О., Скиба Я. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : практич. посіб. / за ред. О. Ярошенко. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. 174 с.
8. Мартиненко С. М., Москаленко А. М. Організація науково-дослідницької роботи студентів з педагогічних дисциплін : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський, 2007. 56 с.
9. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
10. Чоха Ю. М., Козлов В. В., Яковлев Г. Л. Основи наукової діяльності : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. М. Чохи. Київ : ІПК ДСЗУ, 2011. 307 с.
11. Юринєць В. Є. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 178 с.

Змістовий модуль 2. Практикум*Практичне заняття: «Технологія роботи з науковим текстом»**Питання до обговорення*

1. Основні вимоги щодо оформлення тексту кваліфікаційної роботи.
2. Методи викладення матеріалів роботи.
3. Техніки аргументації і доказу.
4. Сучасні технології передачі текстової інформації.
5. Загальні методи побудови текстової інформації за двома моделями: природною і штучною (фабулярною).

Практичне завдання:

1. Визначте сутність одного з ключових понять за темою дослідження (продемонструйте роботу зі словниками та авторськими висловлюваннями, обов'язково дотримуйтеся національних правил оформлення бібліографічних посилань) та оформіть фрагмент наукового тексту, дотримуючись його цілісності.

2. Розробіть план змісту тез наукової доповіді за обраною темою.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Роль інвенції (забезпечення якісного предметного змісту), елокуції (гарантія якісного понятійного апарату) і диспозиції (трансформація реальної дійсності через повідомлення у вербальну дійсність) у семіологічній діяльності дослідника.

Рекомендована література:

1. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень. Київ : Вища школа, 1997. 271 с.
2. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. / С. Е. Важинський. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
3. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 18 с. (Національний стандарт України).
4. Каламбет С. В., Іванов С. І., Півняк Ю. В. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Дніпропетровськ : Маковецький, 2015. 191 с.
5. Лудченко А. А., Лудченко Я. А., Прима Т. А. Основы научных исследований : учеб. пособ. / под ред. А. А. Лудченко. 2-е изд., стер. Київ : Знання, КОО, 2001. 114 с.
6. Майборода В., Ярошенко О., Скиба Я. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : практич. посіб. / за ред. О. Ярошенко. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. 174 с.
7. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
8. Чоха Ю. М., Козлов В. В., Яковлев Г. Л. Основы научной деятельности : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. М. Чохи. Київ : ІПК ДСЗУ, 2011. 307 с.
9. Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 178 с.

Практичне заняття: «Методи збору, обробки та аналізу інформації»**Питання до обговорення:**

1. Інформаційне забезпечення наукової діяльності.
2. Особливості роботи з джерелами інформації.
3. Пошук, накопичення та опрацювання наукової інформації.
4. Математико-статистичні методи обробки результатів дослідження.
5. Обробка одержаної інформації і форми звітності.
6. Правила складання бібліографії.

Практичне завдання:

1. Дотримуючись національних правил бібліографічного опису літератури, підготуйте бібліографічний опис публікацій (15 джерел), які висвітлюють проблематику управління закладом освіти.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Використання інформаційних технологій у процесі збору, обробки та аналізу інформації.

Практичне завдання для самостійної роботи:

1. Запропонуйте інформацію (узагальнені дані, що відображають різні аспекти діяльності закладу освіти) у вигляді таблиці, графіку та діаграми. Переведіть дані, представлені в них, у текстовий формат.

2. Керуючись правилами бібліографічного опису одного з міжнародних стилів оформлення списку наукових публікацій, підготуйте бібліографічний опис публікацій (15 джерел), які висвітлюють проблеми управління закладом освіти.

Рекомендована література:

1. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень. Київ : Вища школа, 1997. 271 с.
2. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. / С. Е. Важинський. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
3. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 18 с. (Національний стандарт України).
4. Каламбет С. В., Іванов С. І., Півняк Ю. В. Методолія наукових досліджень : навч. посіб. Дніпропетровськ : Маковецький, 2015. 191 с.
5. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень : курс лекцій. Тернопіль : Економічна думка, 2005. 124 с.
6. Лудченко А. А., Лудченко Я. А., Прима Т. А. Основы научных исследований : учеб. пособ. / под ред. А. А. Лудченко. 2-е изд., стер. Київ : Знання, КОО, 2001. 114 с.
7. Майборода В., Ярошенко О., Скиба Я. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : практич. посіб. / за ред. О. Ярошенко. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. 174 с.
8. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
9. Чоха Ю. М., Козлов В. В., Яковлев Г. Л. Основи наукової діяльності : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. М. Чохи. Київ : ІПК ДСЗУ, 2011. 307 с.
10. Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 178 с.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ

Індивідуальне навчально-дослідне завдання

№ з/п	Завдання	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Розробка плану-проспекту наукового дослідження	20	20
Усього годин		20	20

Вимоги до індивідуального навчально-дослідного завдання

Для виконання індивідуального навчально-дослідного завдання та його презентації необхідно:

1) обрати тему, за якою буде розроблятися план-проспект наукового дослідження;

2) підготувати план-проспект наукового дослідження за наступною структурно-логічною схемою:

тема та її актуальність

об'єкт і предмет дослідження

мета дослідження

завдання дослідження

методи дослідження

зміст, що відображає завдання, об'єкт дослідження

джерельна база (15 наукових джерел)

3) використовуючи сервіси для створення презентації (Google Slides, Prezi, Power Point та ін.), підготувати презентацію плану-проспекту наукового дослідження.

Орієнтовні напрями наукового дослідження для виконання індивідуального навчально-дослідного завдання

1. Управління маркетинговою діяльністю закладу освіти.
2. Управління професійним розвитком педагогічного колективу в умовах закладу освіти.
3. Адаптивне управління закладом позашкільної освіти.
4. Технологія оцінювання якості професійної діяльності викладачів закладів вищої освіти.

5. Моніторинг якості професійної діяльності вчителів закладів загальної середньої освіти.
6. Управління впровадженням інновацій у закладі освіти.
7. Удосконалення управлінської компетентності керівника закладу освіти.
8. Ухвалення управлінських рішень керівником закладу освіти засобами інформаційно-комунікаційних технологій.
9. Управління внутрішніми інформаційними ресурсами закладу загальної середньої освіти.
10. Контроль якості освіти як складова управлінської діяльності керівника закладу освіти.
11. Державний контроль у системі управління закладом освіти.
12. Система інформаційного забезпечення управління закладом позашкільної освіти.
13. Проектно-цільовий підхід в організації науково-методичної роботи в закладі освіти.
14. Управління закладом освіти на засадах ризик-менеджменту.
15. Шляхи вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності менеджера освіти.
16. Механізми вдосконалення управлінської діяльності керівника закладу освіти.
17. Шляхи вдосконалення просторово-часової організації сучасного менеджера освіти.
18. Механізми вдосконалення соціально-екологічної безпеки закладу освіти.
19. Використання інформаційних технологій в управлінській діяльності керівника освітньої установи.
20. Організаційні засади впровадження інтерактивних технологій у роботі з педагогічним колективом.
21. Організаційно-методичні засади планування освітнього процесу в закладах освіти.
22. Організація безперервного підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти.
23. Організація дистанційного навчання в системі вищої освіти України.
24. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників в умовах організаційних трансформацій.
25. Розвиток інклюзивного навчального середовища закладу загальної середньої освіти.
26. Шляхи вдосконалення професійної культури педагогічних працівників закладу освіти.
27. Розвиток професійної культури управлінського персоналу освітньої установи.
28. Стратегії розвитку корпоративної культури закладу освіти.
29. Шляхи вдосконалення комунікативної компетентності педагогічного колективу засобами тренінгових технологій.

30. Управління закладом вищої освіти в мовах полікультурності.
31. Шляхи вдосконалення соціально-екологічної безпеки в закладі освіти.
32. Шляхи попередження та вирішення індивідуальних трудових спорів у закладі освіти.
33. Удосконалення кадрової політики в закладі освіти.
34. Удосконалення організації управління закладом освіти в сучасних умовах.
35. Управління освітнім процесом в умовах закладу загальної середньої освіти з використанням серверів Google.
36. Інноваційні методики в управлінні освітнім процесом у закладі освіти.
37. Управління педагогічним колективом закладу освіти: запобігання професійного вигорання.
38. Упровадження освітньої інклюзивної практики в діяльність закладу дошкільної освіти: управлінський аспект.
39. Управління діяльністю педагогічного колективу щодо формування системи якості знань.
40. Упровадження освітньої експертизи в управлінні закладом освіти.
41. Створення умов забезпечення якості освіти в закладі освіти.
42. Організація дитячого відпочинку: управлінський аспект.
43. Правові аспекти управління конфліктами в закладі освіти.
44. Експертне оцінювання освітнього процесу в закладах освіти.
45. Інноваційна діяльність як чинник конкурентоспроможності закладу освіти.
46. Лідерство в учнівському колективі: організаційно-управлінський аспект.
47. Вплив стилю управління керівника на діяльність закладу освіти.
48. Правові аспекти управління позашкільною освітою в науково-дослідній роботі.
49. Трансформаційне лідерство в закладі загальної середньої освіти.
50. Психологічні особливості управлінської діяльності адміністрації закладу освіти.

РОЗДІЛ 3 КОНТРОЛЬНІ ЗАСОБИ ПЕРЕВІРКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИЧНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ»

Тестові завдання можуть бути використані для підсумкового контролю знань.

І. Інструкція: уважно прочитайте запропоновані тестові завдання та оберіть одну правильну відповідь.

1. Дайте визначення поняття «методологія».

а) вчення про систему методів наукового пізнання та перетворення реальної дійсності;

б) особливий вид пізнавальної діяльності, що спрямований на вироблення об'єктивних, системно організованих і обґрунтованих знань про світ;

в) інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування, основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження;

г) шлях дослідження, пізнання, теорія, вчення, свідомий спосіб досягнення певного результату, здійснення певної діяльності, вирішення певних задач.

2. Яке із запропонованих визначень розкриває сутність поняття «наукове дослідження»?

а) робота, в якій сформульовано і обґрунтовано предмет і об'єкт;

б) процес цілеспрямованого вивчення певного об'єкта (предмета або явища), використовуючи наукові методи з метою встановлення закономірностей його виникнення, розвитку і перетворення у практичній діяльності людей;

в) цілеспрямоване вивчення предметів, що переважно спирається на дані органів чуттів (відчуття, сприйняття, уявлення);

г) спосіб побудови наукової теорії, при якому в її основу покладені деякі вихідні положення – аксіоми (постулати), з яких вся решта тверджень цієї теорії виводиться суто логічним шляхом, шляхом доказу.

3. Що означає системний підхід у методології досліджень?

а) ґрунтовне вивчення явища, процесу;

б) послідовність і цілісність виконання дослідження;

в) комплексне дослідження великих і складних об'єктів як єдиного цілого з узгодженням всіх його елементів і частин.

4. Установіть, хто є суб'єктами наукової діяльності?

- а) студенти, аспіранти, докторанти, наукові працівники;
- б) студенти, аспіранти, професори, доценти;
- в) науково-педагогічні працівники, студенти, аспіранти, докторанти;
- г) науково-педагогічні працівники, аспіранти, докторанти.

5. Яка наукова організація є вищою науковою організацією України?

- а) Міністерство освіти і науки України
- б) Національна академія наук України
- в) заклад вищої освіти;
- г) спеціалізована вчена рада.

6. Оберіть визначення поняття «наука».

- а) особливий вид пізнавальної діяльності, що спрямований на вироблення об'єктивних, системно організованих і обґрунтованих знань про світ;
- б) інтелектуальна творча діяльність, що спрямована на здобуття й використання нових знань;
- в) вчення про систему, загальна теорія метода;
- г) вчення, система ідей, поглядів, положень, тверджень, спрямованих на тлумачення того чи іншого явища.

7. Визначте сутність поняття «концепція».

- а) система взаємозалежних і виникаючих один з одного поглядів, спосіб розуміння, трактування явищ, процесів; основна ідея якої-небудь теорії, єдиний визначальний задум, основна думка добутку, наукової праці тощо;
- б) ознака, за якою класифікуються, визначаються, оцінюються явища, дії чи діяльність (зокрема, при їх формалізації);
- в) складання конспектів літературних джерел різного типу;
- г) короткий письмовий виклад змісту розмови, тексту.

8. Які з перелічених методів належать до методів теоретичного пізнання?

- а) аксіоматичний метод, вимірювання, гіпотетико-дедуктивний метод, опис;
- б) гіпотетико-дедуктивний метод, порівняння, формалізація, опис;
- в) формалізація, аксіоматичний метод, гіпотетико-дедуктивний метод, сходження від абстрактного до конкретного;
- г) сходження від абстрактного до конкретного, формалізація, вимірювання, гіпотетико-дедуктивний метод.

9. Визначте головну відмінність експерименту від спостереження.

- а) вивчення різних об'єктів і процесів дослідження;
- б) використання спеціальних інструментів й умов;
- в) наявність мети й плану;

г) втручання спостерігача в хід процесу.

10. Дайте визначення гіпотези.

- а) внутрішній зв'язок явищ, що зумовлює їхній закономірний розвиток;
- б) наукове припущення, висунуте для пояснення певних процесів, явищ, які зумовлюють певний наслідок;
- в) вчення, система ідей, поглядів, положень, тверджень, спрямованих на тлумачення того чи іншого явища;
- г) думка, відбита в узагальненій формі.

11. Визначте основні види наукових публікацій.

- а) монографія, стаття, автореферат, препринт, тези доповідей, наукова доповідь, збірник наукових праць;
- б) монографія, стаття, автореферат, навчальний посібник, тези доповідей, наукова доповідь, збірник наукових праць;
- в) стаття, автореферат, монографія, препринт, тези доповідей, підручник, збірник наукових праць;
- г) автореферат, препринт, монографія, стаття, магістерська робота, наукова доповідь, збірник наукових праць.

12. Визначте, що таке конкретизація?

- а) один із прийомів, використовуваних у процесі пізнання, за допомогою якого абстрактне поняття включається в різноманіття дійсних властивостей, зв'язків і відносин;
- б) дослідницький підхід і принцип організації практики навчання і виховання, що розглядає об'єкт дослідження, практику з позицій цілісності і системності;
- в) короткий письмовий виклад змісту розмови, тексту;
- г) складання конспектів літературних джерел різного типу.

13. У чому полягає сутність методу «аналогія»?

- а) логічний процес переходу від одиничного до загального, від менш загального до більш загального;
- б) розумова операція, що складається в одержанні нового висновку з декількох суджень;
- в) встановлення схожості в деяких властивостях і відносинах між нетотожними об'єктами;
- г) середовище, в якому перебувають і без якого не можуть існувати предмети, явища; те, від чого залежить інше.

14. Що прийнято розуміти під об'єктом пізнання?

- а) наукове завдання, що охоплює певну частину наукового дослідження;
- б) головне вихідне положення наукової теорії, що виступає як перше й найабстрактніше визначення ідеї як початкової форми систематизації знань;

- в) те, на що спрямована пізнавальна діяльність дослідника, процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію, обрану для дослідження;
- г) чинники та взаємовідносини між ними.

15. Який із перелічених способів є найбільш поширеним способом групування бібліографічних описів у списках літератури до курсових, дипломних, наукових робіт?

- а) алфавітний;
- б) алфавітно-хронологічний;
- в) у порядку першого згадування робіт.

16. Як називається колективне обговорення дослідження, результатом якого є його схвалення, ствердження або визнання?

- а) узагальнення;
- б) апробація;
- в) дослідження;
- г) реалізація.

17. Як називається метод одержання інформації у процесі усного безпосереднього спілкування?

- а) інтерв'ю;
- б) спостереження;
- в) експеримент;
- г) анкетування.

II. Інструкція: уважно прочитайте запропоновані тестові завдання та продовжіть речення, обравши одну правильну відповідь.

18. Уявне відвернення від неістотних, другорядних ознак предметів і явищ, зв'язків і відношень між ними та виділення декількох досліджуваних сторін – це:

- а) абстрагування;
- б) конкретизація;
- в) узагальнення;
- г) ідеалізація.

19. Метод пізнання, який дозволяє розкладати предмети дослідження на складові частини (звичайні елементи об'єкта або його властивості і відношення), називається:

- а) аналіз;
- б) синтез;
- в) узагальнення;
- г) абстрагування.

20. Процес зіставлення предметів або явищ дійсності з метою встановлення схожості чи відмінності між ними, а також знаходження спільного, властивого об'єктам дослідження називається:

- а) порівняння;
- б) узагальнення;
- в) синтез;
- г) аналіз.

21. Головним вихідним положенням наукової теорії, що виступає як перше й найабстрактніше визначення ідеї як початкової форми систематизації знань є:

- а) парадигми;
- б) теорії;
- в) закони;
- г) принципи.

22. Вихідне положення, твердження, яке при побудові наукової теорії приймається без доведення, називається:

- а) постулат;
- б) правило;
- в) принцип;
- г) закон.

III. Інструкція: уважно прочитайте запропоновані тестові завдання та встановіть відповідність.

Установіть відповідність між методами дослідження і їх визначеннями відповідно до виконуваних ними функцій.

23. Спостереження	а) цілеспрямоване й активне втручання в хід процесу, що вивчається, відповідні зміни об'єкта чи його відтворення у спеціально створених і контрольованих умовах
24. Порівняння	б) сукупність дій, що виконуються за допомогою засобів вимірювання з метою знаходження числового значення вимірюваної величини у прийнятих одиницях виміру
25. Опис	в) цілеспрямоване вивчення предметів, що переважно спирається на дані органів чуттів (відчуття, сприйняття, уявлення)
26. Експеримент	г) пізнавальна операція, що полягає у фіксуванні результатів досліду

(спостереження чи експерименту) за допомогою певних систем позначень, що прийняті у науці

- д) пізнавальна операція, що лежить в основі умовиводів щодо схожості чи відмінності об'єктів (або ступенів розвитку одного й того ж об'єкта)

23____, 24____, 25____, 26____.

Установіть відповідність між видами наукових публікацій і їх характеристиками.

27. Монографія	а) вміщені в науковому журналі чи збірнику результати дослідження конкретного питання, що мають певне наукове й практичне значення
28. Стаття	б) наукове видання з матеріалами попереднього характеру, які публікуються до виходу у світ видання, в якому вони мають бути розміщені
29. Автореферат	в) наукова праця у вигляді книги, яка містить повне або поглиблене дослідження однієї проблеми або теми, що належить одному або кільком авторам
30. Перепринт	г) наукове видання у вигляді брошури авторського реферату проведеного дослідження, яке подається на здобуття наукового ступеня
	опубліковані до початку наукової конференції (з'їзду, конференції, симпозіуму) матеріали попереднього характеру, де викладено основні аспекти наукової доповіді
	д) конференції (з'їзду, конференції, симпозіуму) матеріали попереднього характеру, де викладено основні аспекти наукової доповіді

27____, 28____, 29____, 30____.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова

1. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень. Київ : Вища школа, 1997. 271 с.
2. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
3. Грабченко А. І., Федорович В. О., Гаращенко Я. М. Методи наукових досліджень : навч. посіб. Харків : НТУ «ХП», 2009. 142 с.
4. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 18 с. (Національний стандарт України).
5. Каламбет С. В., Іванов С. І., Півняк Ю. В. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Дніпропетровськ : Маковецький, 2015. 191 с.
6. Лудченко А. А., Лудченко Я. А., Прима Т. А. Основы научных исследований : учеб. пособ. / под ред. А. А. Лудченко. 2-е изд., стер. Київ : Знання, КОО, 2001. 114 с.
7. Майборода В., Ярошенко О., Скиба Я. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : практич. посіб. / за ред. О. Ярошенко. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. 174 с.
8. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
9. Чоха Ю. М., Козлов В. В., Яковлев Г. Л. Основы научной деятельности : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. М. Чохи. Київ : ІПК ДСЗУ, 2011. 307 с.
10. Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 178 с.

Допоміжна

1. Кавалеров А. І. Наука XX століття : методологія, трансформації, епістемологія : монографія. Одеса : Астропринт, 2008. 136 с.
2. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень : курс лекцій. Тернопіль : Економічна думка, 2005. 124 с.
3. Мартиненко С. М., Москаленко А. М. Організація науково-дослідницької роботи студентів з педагогічних дисциплін : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський, 2007. 56 с.

Інформаційні ресурси

1. Про освіту : Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Про вищу освіту : Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
4. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки : Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14>.
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіційний сайт. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>.
6. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://library.pdpu.edu.ua/>.

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ ЛІТЕРАТУРИ ВІДПОВІДНО ДО
НАЦІОНАЛЬНОГО СТАНДАРТУ УКРАЇНИ ДСТУ 8302:2015**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства : теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с.
Два автори	1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом : теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 3. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 4. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 5. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.

Три автори	1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнєцов М. А., Фоменко К. І., Кузнєцов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	1. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 2. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 3. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред. : С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.

	4. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 5. Службове право : витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоець, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 6. Сучасне суспільство : філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. 7. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред. : Т. О. Коломоець, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. 8. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. 9. Країни пострадянського простору : виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. 10. Антологія української літературно-критичної думки першої половини XX століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія Сучасної України / редкол. : І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд. : Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Синицына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с. 3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд. : Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с. 4. Правова система України : історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с. 5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.

Автореферати дисертацій	1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с. 2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України : сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.
Дисертації	1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII – початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.009 .04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536. 4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення : 28.09.2017. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення : 15.11.2017). 5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. 6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40.

	<i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. 8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	1. Люмінісцентний матеріал : пат. 25742 Україна : МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472 ; заявл. 12.02.07 ; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей : пат. 76509 Україна. № 2004042416 ; заявл. 01.04.2004 ; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с. : ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т» ; ХФТИ2006-4).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.

	3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад. : Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд. : М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні показники	1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад. : О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10).
Частина видання: книги	1. Гетьман А. П. Екологічна політика держави : конституційно-правовий аспект. <i>Тридцать лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 2. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197. 3. Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття : порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років : втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима</i>

	<i>молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. <i>Формирование толерантного сознания в обществе</i> : материалы VII междунар. антитеррорист. форуму (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150. 4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53. 5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.
Частина видання: довідкового видання	1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673. 2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред. : Т. О. Коломoeць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
Частина видання: продовжуваного видання	1. Коломoeць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України : реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонки за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. 3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.

Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права : генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79. 3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 5. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.
Електронні ресурси	1. Влада очима історії : фотовиставка. URL : http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення : 15.11.2017). 2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL : http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. URL : http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення : 15.11.2017). 4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI : https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.